

ДОВІДКА

про хід підготовки національної збірної команди України до участі в XVI Літніх Паралімпійських іграх Токіо-2020 у м. Токіо (Японія), що відбудуться у 2021 році

XVI Літні Паралімпійські ігри (далі – Паралімпійські ігри) мали стартувати 25 серпня і тривати до 06 вересня 2020 року в м. Токіо (Японія), проте через поширення у світі гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS CoV-2, 30 березня 2020 року Міжнародним Паралімпійським Комітетом (далі – МПК) було перенесено змагання Паралімпіади та затверджено нові дати її проведення – з 24 серпня по 05 вересня 2021 року.

На XVI Паралімпійських іграх буде збільшено кількість комплектів нагород та розіграно 540 комплектів (528 комплектів нагород на XV Літніх Паралімпійських іграх 2016 року), за які будуть змагатися представники 168 країн-учасниць.

Національною паралімпійською збірною командою України заплановано взяти участь у 15 видах спорту (бадмінтон, веслування академічне, велосипедний спорт (трек, шосе), голбол, дзюдо, легка атлетика, теніс настільний, пауерліфтинг, параканое, паратриатлон, плавання, стрільба кульова, стрільба з лука, тхеквондо, фехтування на візках) із 22 видів спорту, представлених на Паралімпійських іграх.

Слід зазначити, що до програми Паралімпійських ігор у 2021 році включено два дебютні види спорту – бадмінтон і тхеквондо. Українською паралімпійською збірною командою з тхеквондо вже здобуто три ліцензії на участь у Паралімпійських іграх, водночас заплановано здобути ліцензії з бадмінтону.

Відповідно до наказу Міністерства молоді та спорту України від 27.02.2018 № 895 (зі змінами) затверджено склад спортсменів-кандидатів на участь у XVI Літніх Паралімпійських іграх Токіо-2020 (додаток 1).

Остаточний склад національної збірної команди України для участі у Паралімпійських іграх буде сформовано Українським центром з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» за поданням всеукраїнських спортивних федерацій осіб з інвалідністю, за погодженням із Національним комітетом спорту інвалідів України, та надано, в установленому порядку, на затвердження Міністерству молоді та спорту України до 10 серпня 2021 року.

Національна паралімпійська збірна команда України на Паралімпійських іграх матиме значимі ознаки саме національної команди, що обумовлено широким представництвом спортсменів практично з усіх областей України (додаток 1).

Формування команд та підготовка спортсменів здійснюються відповідно до критеріїв відбору, розроблених всеукраїнськими спортивними федераціями осіб з інвалідністю за погодженням з Українським центром з фізичної культури і

спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» та затвердженими Національним комітетом спорту інвалідів України.

Підготовка національної збірної команди України для участі в Паралімпійських іграх здійснюється у тісній співпраці Міністерства молоді та спорту України, Національного комітету спорту інвалідів України, Українського центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», регіональних центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», структурних підрозділів з питань фізичної культури і спорту обласних та м. Києва державних адміністрацій, а також всеукраїнських спортивних федерацій осіб з інвалідністю. Водночас, питання забезпечення ефективної підготовки та участі збірної команди України у Паралімпійських іграх перебуває на постійному контролі в Уряді країни (постанова Верховної Ради України від 03 жовтня 2019 року № 153-IX «Про деякі питання забезпечення ефективної підготовки та участі національних збірних команд України у XXXII Олімпійських та XVI Паралімпійських іграх 2020 року», протокольне рішення Організаційного комітету з підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських, Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту, Всесвітніх іграх з єдиноборств, Всесвітніх Універсіадах, Юнацьких Олімпійських іграх, Європейських іграх та проведення міжнародних спортивних заходів в Україні від 21.04.2021) (доручення Прем'єр-міністра України від 28.04.2021 № 688/3.1-21 «Про Оргкомітет з підготовки до Олімпійських та Паралімпійських ігор).

Кваліфікаційні та рейтингові змагання за здобуття ліцензій на участь у Паралімпійських іграх розпочалися у 2018 році та мали тривати до серпня 2020 року. Проте через поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та оголошенням ВОЗ світової пандемії із березня 2020 року було зупинено проведення всіх офіційних міжнародних спортивних заходів, у тому числі ліцензійних.

Протягом 2019 року національні збірні команди з паралімпійських видів спорту взяли участь у 95 кваліфікаційних та рейтингових спортивних змаганнях, а саме: 14 чемпіонатах світу, дев'яти чемпіонатах Європи, 21 Кубку світу, двох Кубках Європи, 49 міжнародних турнірах, на яких здобули 437 нагород (166 золотих, 133 срібних, 138 бронзових).

Починаючи з січня до березня 2020 року національні збірні команди з паралімпійських видів спорту також взяли участь у 15 кваліфікаційних та рейтингових спортивних змаганнях, а саме: трьох чемпіонатах світу, чотирьох Кубках світу, восьми міжнародних турнірах, на яких здобули 55 нагород (21 золотих, 20 срібних, 14 бронзових).

Протягом 2020 року Міжнародним Паралімпійським Комітетом та відповідними міжнародними спортивними федераціями було опрацьовано та визначено нові кваліфікаційні критерії з деяких паралімпійських видів спорту, затверджено нові правила проведення спортивних змагань за умов дії карантинних обмежень, а також визначено нові місця проведення ліцензійних змагань тощо.

Слід зазначити, що спільними зусиллями Міністерства молоді та спорту України та Уряду країни вдалося не зупинити процес підготовки спортсменів до участі в Паралімпійських іграх під час запровадження в країні локдауну, організувати та забезпечити їх підготовку на місцях із дотриманням всіх санітарно-епідеміологічних умов та заходів.

Із березня 2021 року було відновлено проведення класифікаційних та рейтингових спортивних змагань з видів спорту, включених до програми змагань Паралімпійських ігор, за умов дії карантинних обмежень. Національна збірна команда України взяла участь у кваліфікаційних та рейтингових спортивних змаганнях, а саме: трьох чемпіонатах світу, 11 Кубках світу, п'яти чемпіонатах Європи, 12 міжнародних турнірах, на яких українські спортсмени з інвалідністю вибороли 289 нагород (119 золотих, 101 срібних та 69 бронзових).

Станом на 09.07.2021 українськими спортсменами з інвалідністю отримано 131 паралімпійських ліцензій (2 – стрільба з лука, 7 – стрільба кульова, 32 – легка атлетика, 40 – плавання, 4 – веслування академічне, 1 – велосипедний спорт, 1 – голбол, 8 – дзюдо, 4 – параканое, 8 – пауерліфтинг, 3 – паратриатлон, 3 – тхеквондо, 9 – теніс настільний, 9 – фехтування на візках) (додаток 2).

Враховуючи результати виступу українських спортсменів на XV Літніх Паралімпійських іграх 2016 року, на яких національна паралімпійська збірна команда України посіла третє загальнокомандне місце, здобувши 117 нагород (41 золотих, 37 срібних і 39 бронзових), поступившись у наполегливій боротьбі лише збірним командам Китаю та Великобританії, залишивши позаду практично всі команди Європи та світу, а також лідерство національної збірної команди у сезоні 2018-2019, 2021 років позиції українських спортсменів у міжнародних спортивних рейтингах з видів спорту осіб з інвалідністю, зроблено прогноз щодо виступу на Паралімпійських іграх, а саме – входження до ТОП-10 кращих країн світу в загальнокомандному заліку (додатки 3, 4, 5).

Головним питанням, пов'язаним із підготовкою та участю національної збірної команди України у Паралімпійських іграх, є своєчасне та у повному обсязі фінансування видатків, передбачених у Державному бюджеті України на 2021 рік за КПКВК 3401110 «Розвиток спорту серед осіб з інвалідністю та їх фізкультурно-спортивна реабілітація» та КПКВК 3401120 «Підготовка і участь національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх».

Основним джерелом фінансування підготовки до участі у Паралімпійських іграх є кошти Державного бюджету України.

Для забезпечення заключного етапу підготовки національної збірної команди України з видів спорту осіб з інвалідністю до Паралімпійських ігор та участі в них у Державному бюджеті України на 2020-2021 рік передбачено видатки у сумі 162200,6 тис. грн, а саме:

115408,8 тис. грн – видатки на проведення в Україні та за кордоном навчально-тренувальних зборів заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди України;

28979,9 тис. грн – видатки на забезпечення участі національної збірної команди України у Паралімпійських іграх, у тому числі забезпечення роботи Штабу.

17811,9 тис. грн – видатки на придбання спортивного інвентарю індивідуального користування, парадної форми, спортивного одягу, взуття та аксесуарів загального та спеціального призначення.

Разом з цим, фундаментальним фактором розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, паралімпійського та дефлімпійського руху, фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю є сучасна безбар'єрна і розвинена спортивно-реабілітаційна інфраструктура, побудована відповідно до сучасних міжнародних стандартів, що у свою чергу, сприятиме конкурентоздатному входженню України на міжнародний ринок спортивних споруд.

Зростання конкуренції на світовій спортивній арені вимагає постійного вдосконалення системи підготовки спортсменів, зокрема пошуку шляхів покращення спортивних результатів, застосування інноваційних науково-дослідних розробок та засобів медико-біологічного забезпечення, а також доступних сучасних із відповідним оснащенням фізкультурно-спортивних споруд.

Слід зазначити, що за умов сьогодення в Україні практично відсутня приваблива та доступна спортивна інфраструктура для занять фізичною культурою і спортом. Разом з цим, матеріально-технічна база наявних об'єктів спортивної інфраструктури застаріла, а також існує необхідність постійного оновлення баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки спортсменів відповідно до затверджених світових стандартів.

Водночас, у нас є певні здобутки у створенні безбар'єрного спортивного середовища, а саме – це поки що єдиний в Україні унікальний спортивний об'єкт – Західний реабілітаційно-спортивний центр Національного комітету спорту інвалідів України (далі – Центр), в якому створено повністю безперешкодне, інклюзивне спортивне середовище для осіб з інвалідністю, для забезпечення підготовки спортсменів, проведення спортивних змагань та заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації. Наразі Центр ефективно функціонує та водночас в ньому проводяться роботи щодо його подальшої розбудови та оснащення об'єктів інфраструктури.

Найважливішим є те, що у Центрі здійснюється підготовка спортсменів з олімпійських, паралімпійських, дефлімпійських та неолімпійських видів спорту, а також організовуються та проводяться спортивні змагання із зимових видів спорту – лижні перегони та біатлон, у тому числі міжнародного рівня. Так, у 2017 році на базі Центру було проведено Кубок світу із зимових видів спорту, а також протягом 2018-2020 років проведено два міжнародних змагання з лижних гонок (під егідою Федерації лижного спорту) і міжнародні змагання з лижеролерів.

Разом з цим, розпочато створення Всеукраїнського реабілітаційно-відновлювального спортивного центру Національного комітету спорту інвалідів

України у м. Дніпро для забезпечення підготовки спортсменів із літніх Паралімпійських та дефлімпійських видів спорту.

Наявність таких унікальних реабілітаційно-спортивних об'єктів в Україні дозволить забезпечити не тільки ефективну підготовку спортсменів до Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських та Всесвітніх ігор, а також проведення офіційних спортивних заходів та заходів фізкультурно-спортивної реабілітації для осіб з інвалідністю.

Підготовка до Паралімпійських ігор здійснювалась у тісній співпраці із Національним антидопінговим центром України, який забезпечив проведення тестувань спортсменів збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю на допінг. Так у 2018 році було проведено 40 тестувань, у 2019 році – 22, у 2020 році – 121, у 2021 році – 54 (із запланованих 111).

Разом з цим, Національним антидопінговим центром України постійно проводиться робота щодо профілактики запобігання, застосування і розповсюдження допінгу у спорту, шляхом організації та проведення семінарів, нарад, конференцій тощо, а також видання та розповсюдження антидопінгової літератури.

З метою популяризації паралімпійського руху в Україні, а також широкого висвітлення участі українських спортсменів у Паралімпійських іграх Національним комітетом спорту інвалідів України та його афілійованою компанією Бродкаст Медіа Центр НКСІУ вже вдруге поспіль (після тріумфального висвітлення зимових Паралімпійських ігор 2018 року) отримано Електронні Медіа Права на трансляцію Паралімпійських ігор, які надано Міжнародним паралімпійським комітетом України та Європейською спілкою мовлення.

Наразі ведуться перемовини з телеканалами України (як центральним, так і регіональними) щодо набуття ними субліцензійних прав (на безкоштовній основі з укладенням відповідних угод) щодо трансляції і висвітлення Паралімпійських ігор. Наразі вже, зокрема, підписано субліцензійну угоду із Суспільним мовником UA: Перший та опрацьовується підписання Меморандуму про співпрацю в рамках трансляції.

З метою забезпечення якісної підготовки спортсменів до участі у Паралімпійських іграх було вирішено низку проблемних питань:

- збільшено ціновий поріг закупівель до 200 тис. грн. відповідно до Закону України «Про внесення змін до статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо ефективної реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту»;
- відновлено видатки для забезпечення підготовки національних збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю за бюджетними програмами «Розвиток спорту серед осіб з інвалідністю та їх фізкультурно-спортивна реабілітація» та «Підготовка і участь національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх»;
- збільшено грошову норму витрат на забезпечення спортсменів учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня лікарськими

засобами та виробами медичного призначення, у тому числі для проведення реабілітаційно-спортивних зборів для забезпечення осіб з інвалідністю засобами інконтенції, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 638 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. № 689»;

- створено безпечні умови для організації навчально-тренувального процесу підготовки національних збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю до участі у 2021 році Паралімпійських іграх за умов дії адаптивного карантину, зокрема проведення ПЛР та експрес-тестувань спортсменів національної збірної команди України з видів спорту осіб з інвалідністю;

- забезпечено вакцинацію членів національної збірної команди України з видів спорту осіб з інвалідністю (кандидатів на участь у Паралімпійських іграх, тренерів, членів штабу) від COVID-19;

- вперше здійснено виплату стипендій Президента України для 50 тренерів з видів спорту осіб з інвалідністю, які безпосередньо забезпечують підготовку дітей з інвалідністю, а також другий рік поспіль здійснюється виплата стипендій Президента України 100 дітям з інвалідністю, які мають високі досягнення у всеукраїнських спортивних змаганнях.

Враховуючи вищезазначене, важливим чинником ефективного забезпечення підготовки спортсменів з інвалідністю до Паралімпійських ігор є злагоджена робота Міністерства молоді та спорту України, Національного комітету спорту інвалідів України та Українського центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт».

Безпрецедентні та досить непрості умови підготовки до XVI Паралімпійських ігор вимагають концентрації зусиль усіх організацій на всіх рівнях, контролю щодо безпечних умов проведення навчально-тренувального процесу на завершальному етапі підготовки, а також підвищення відповідальності спортсменів, тренерів, керівників Національного комітету спорту інвалідів України, Українського центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», регіональних центрів «Інваспорт» та всеукраїнських спортивних федерацій осіб з інвалідністю.
